

Når Gud taler, søger han altid et svar

Ved åbningen af bispesynoden i Rom prædikede pave Benedikt under messen i kirken *Sankt Paul uden for Murene*.¹

Af pave Benedikt XVI ²

Den første læsning, som er taget fra profeten Esajas Bog,³ kommer – ganske som stykket fra Matæus evangeliet⁴ – til vores liturgiske forsamling med et tankevækkende allegorisk billede fra Den hellige Skrift: billedet af vingården, som vi allerede har hørt om de sidste søndage. Fortællingen i evangeliets indledende perikope⁵ refererer til "Sangen om vingården", som vi finder i Esajas' bog.

¹ Synoden holdes i Vatikanet fra den 5. til og med den 26. oktober. Temaet er: "Guds ord i Kirkens liv og mission". Red.

² Oversat af Lillian Kristensen. Red.

³ *Es 5, 1-7*: Jeg vil synge en sang om min ven, min elskedes sang om hans vingård. Min ven havde en vingård på en frugtbar skråning. Han gravede den, rensede den for sten og plantede den til med vinstokke. Han byggede et vagttårn i den og udhuggede også en perse. Han ventede, at den ville give vindruer, men den gav vilddruer. Og nu, Jerusalems indbyggere, Judas mænd, døm mellem mig og min vingård. Hvad var der mere at gøre ved min vingård, som jeg ikke har gjort? Når jeg ventede, at den ville give vindruer, hvorfor gav den så vilddruer? Men nu vil jeg lade jer vide, hvad jeg vil gøre ved min vingård: Jeg vil fjerne hegnet om den, så den bliver afgnavet, nedrive gærdet om den, så den bliver trampet ned. Jeg lader den forfalde, den bliver hverken beskåret eller hakket, så den gror til med tjørn og tidsel, og jeg forbyder skyerne at give den regn. For Hærskarers Herres vingård er Israels hus, og Judas mænd er hans yndlingsplante. Han ventede ret, men der kom retsløshed. Han ventede retfærdighed, men der kom nødskrig.

⁴ *Matt 21, 33-43*: Hør endnu en lignelse! Der var en vingårdsejer, som plantede en vingård og satte et gærde om den, og han gravede en perse i den og byggede et vagttårn. Han forpagtede den bort til nogle vinbønder og rejste udenlands. Da høsttiden nærmede sig, sendte han sine folk til vinbønderne for at få sin høst. Men vinbønderne greb hans folk, og én pryglede de, en anden dræbte de, og en tredje stenede de. Han sendte nogle andre folk, flere end første gang, men de gjorde det samme ved dem. Til sidst sendte han sin søn til dem, for han tænkte: De vil undse sig for min søn. Men da vinbønderne så sønnen, sagde de til hinanden: Det er arvingen. Kom, lad os slå ham ihjel og få hans arv. Og de greb ham og smed ham ud af vingården og slog ham ihjel. Når nu vingårdens ejer kommer, hvad vil han så gøre med de vinbønder? De svarede ham: Et ondt endeligt vil han give de onde og overlade vingården til andre vinbønder, som vil give ham høsten, når tiden er inde. Jesus sagde til dem: Har I aldrig læst i Skrifterne: Den sten, bygmestrene vragede, er blevet hovedhjørneste. Det er Herrens eget værk, det er underfuldt for vore øjne? Derfor siger jeg jer: Guds rige skal tages fra jer og gives til et folk, som bærer dets frugter. Og den, der falder over denne sten, bliver kvæstet, men den, som stenen falder på, vil den knuse.

⁵ Perikope: tekstafsnit i et evangelium. Red.

Det er en sang, der er placeret i sammenhæng med efterårets høst: et lille mesterstykke af jødisk poesi, som må have været godt kendt af Jesu tilhørere, og af hvilken vi – som af andre henvisninger til profeterne – lærer, at vingården var Israel.⁶ Overfor sin vingård, overfor sit udvalgte folk bevarer Gud den samme omsorg, som den en trofast ægtemand har overfor sin hustru.⁷

Sammen med bryllupsbilledet beskriver dette billede af vingården derfor den guddommelige frelseshistorie og fremstår som en gribende allegori på Guds pagt med sit folk. I evangeliet tager Jesus Esajas' sang op, men han tilpasser den til dem, der lytter til ham, og til frelseshistoriens nye tider. Vægten er ikke længere lagt på vingården, men på de vinbønder, som ejerens "tjenere" i hans navn beder om forpagtningsydelsen. Tjenerne behandles dog dårligt og dræbes oven i købet. Vi kan ikke lade være med at tænke på det udvalgte folks historie og på den skæbne, som venter de profeter, der er udsendt af Gud. Til sidst gør vingårdens ejer et sidste forsøg: han sender sin søn, overbevist om, at de i det mindste vil lytte til ham. Det modsatte sker dog: vinbønderne dræber ham, fordi han er sønnen, arvingen, for de er overbevist om, at de så let kan komme til at til at besidde vingården. Vi

⁶ *Hos 10,1*: Israel var en frodig vinstok, som bar sin frugt. Jo mere frugt den bar, des flere andre byggede de. Jo bedre det gik deres land, des smukkere stenstøtter lavede de.

Jer 2,21: Jeg havde dog plantet dig som en vinranke, en ægte stikling. Hvor kunne du da forvandles til et vildskud, en uægte vinstok?

Ez 17,3-10: ... og sig: Dette siger Gud Herren: Den store ørn med det store vingefang og de lange vinger, med tæt og broget fjerdragt, kom til Libanon. Den tog cedertræets top, rev topskuddet af, den bragte det til kræmmerlandet og satte det i handelsbyen. Så tog ørnen en af landets planter og plantede den i muldjord; ved det strømmende vand satte den en stikling. Den spirede og blev en vinstok med lav og krybende vækst, hvis ranker rakte efter ørnen, og hvis rødder gik ind under den. Det blev en vinstok, der skød kviste og satte grene. Men der kom en anden stor ørn med stort vingefang og vældig fjerdragt. Nu bøjede vinstokken sine rødder imod den, og fra det bed, hvor den var plantet, strakte den sine ranker hen mod ørnen, for at den skulle give den vand. I den gode jord ved det strømmende vand var den plantet for at sætte ranker og bære frugt og blive en prægtig vinstok. Du skal sige: Dette siger Gud Herren: Vil det lykkes? Bliver dens rødder ikke rykket op og frugten revet af? Visner alle de friske blade ikke? Der skal ikke stor kraft eller en stærk hær til at rive den fra roden. Den blev plantet, vil det lykkes? Vil den ikke visne, når østenvinden rammer den, visne i det bed, hvor den groede?

Ez 19,10-14: Din mor var som en vinstok i vingården, plantet, hvor der var vand. Den fik ranker og bar frugt, for der var strømmende vand. Den fik kraftige grene, egnede til herskerstave; dens stamme rakte op mellem skyerne, synlig ved sin højde og sine mange ranker. Men i harme blev den rykket op og kastet ud på jorden. Østenvinden fik den til at visne, dens frugt blev revet af, dens kraftige grene visnede, ilden fortærede dem. Nu er den plantet i ørkenen, i det tørre, tørstende land. Ild slog ud fra dens stamme og fortærede kviste og frugt; der blev ingen kraftig gren tilbage, ingen herskerstav! Dette er en dødsklage, og en dødsklage er det blevet.

⁷ *Ez 16,1-14*: Herrens ord kom til mig: Menneske, fortæl Jerusalem om dens afskyelige handlinger, og sig: Dette siger Gud Herren til Jerusalem: Du stammer fra kana'anæernes land, og dér blev du født; din far var amorit og din mor hittit. Ved din fødsel, den dag du blev født, blev din navlestreng ikke skåret over, du blev ikke vasket ren og gnedet med salt, og du blev ikke lagt i svøb. Ingen forbarmede sig over dig og gjorde blot én af disse ting af medlidenhed med dig. Du blev smidt ud på marken, den dag du blev født, fordi man kastede vrag på dig. Da jeg kom forbi og så dig ligge og sprælle i dit blod, sagde jeg til dig, som du lå dér i dit blod: "Du skal beholde livet! Jeg vil gøre dig talrig som planterne på marken." Du voksede op og blev stor, og du blev kønsmoden; dine bryster blev faste, og hårvæksten voksede frem. Men du var nøgen og bar. Da jeg kom forbi dig og så, at din tid var inde, tiden til elskov, bredte jeg min kappe over dig og dækkede dit køn. Jeg gav dig min ed og indgik en pagt med dig, så du blev min, siger Gud Herren. Jeg vaskede dig, skyllede blodet af dig og salvede dig med olie. Jeg klædte dig i broget tøj, gav dig sandaler af delfinskind på fødderne, bandt et skærf af fint linned om dig og dækkede dit hoved med et fintvævet slør. Jeg gav dig smykker, ringe på armene og kæde om halsen. Jeg gav dig næsering og øreringe og satte en prægtig krone på dit hoved. Du smykkede dig med guld og sølv, du var klædt i fint linned, fintvævet slør og broget tøj, din føde var finmel, honning og olie. Du blev meget smuk, du fik kongelig værdighed. Blandt folke- ne fik du ry for din skønhed, som var fuldendt ved al den pragt, jeg havde iført dig, siger Gud Herren.

Ef 5,25-33: Mænd, elsk jeres hustruer, ligesom Kristus har elsket kirken og givet sig hen for den for at hellige den ved at rense den i badet med vand ved ordet, for at føre kirken frem for sig i herlighed, uden mindste plet eller rynke, hellig og lydefri. Sådan bør også mændene elske deres hustruer som deres legeme. Den, der elsker sin hustru, elsker sig selv. Ingen hader jo sin egen krop, men nærer og plejer den, som Kristus gør med kirken. For vi er lemmer på hans legeme. Derfor skal en mand forlade sin far og mor og binde sig til sin hustru, og de to skal blive ét kød. Dette rummer en stor hemmelighed – jeg sigter til Kristus og kirken. Men det gælder også jer, at I hver især skal elske jeres hustru som jer selv, og hustruen skal have ærefrygt for sin mand.

står derfor over for noget, der er langt alvorligere end den beskyldning om krænkelse af den sociale retfærdighed, som dukker op i Esajas' sang. Vi kan klart se, hvordan foragt for den ordre, ejeren har givet, vendes til foragt for ham selv: det er ikke en simpel ulydighed mod en guddommelig forordning, men det er en sand og virkelig afvisning af Gud: dér viser korsets mysterium sig.

Hvad, der fordømmes i evangeliet, er vendt mod vores måde at tænke og handle på. Det taler ikke kun om Kristi "time", om korsets mysterium i dette øjeblik, men også om korsets nærvær til enhver tid. Det henvender sig på en særlig måde til mennesker, som har taget imod evangeliets forkyndelse. Hvis vi ser på historien, tvinges vi til at bemærke den hyppige kulde og oprør fra forvirrede kristne. Derfor har Gud ofte, samtidig med at han aldrig har fraveget sit løfte om frelse, måttet gribe til straf. I den sammenhæng griber vi spontant tilbage til evangeliets første forkyndelse, hvor de første blomstrende kristne menigheder dukker op, som så siden forsvandt og i dag blot huskes i historieboøger. Kunne det samme ikke godt ske i vore dage og i vor tid? I dag mister nationer, der engang var rige i tro og kald, deres egen identitet på grund af skadelig og ødelæggende indflydelse af en vis moderne kultur. Der er dem, der har bestemt, at "Gud er død", og som erklærer sig selv for "gud" og tror, at de selv er den eneste skaber af deres egen skæbne og verdens absolutte ejer.

Ved at befri sig selv fra Gud og ikke vente hans frelse tror mennesket, at det kan gøre, som det vil, og være den eneste dommer over sig selv og sine handlinger. Men er mennesket i virkeligheden mere lykkeligt, hvis det fjerner Gud fra sit liv, og hvis det erklærer Gud "død"? Når mennesket erklærer sig selv som de absolutte ejere af sig selv og som de eneste herrer over skabningen, er de så virkelig i stand til at skabe et samfund, hvor frihed, retfærdighed og fred hersker? Er det ikke mere sandsynligt – som det ses i nyhedernes overskrifter hver dag – at tilfældig magtudfoldelse, selviske interesser, uretfærdighed, udnyttelse og vold i alle former vil forstærke deres greb? Mennesket vil da ende med at finde sig selv mere alene og samfundet mere splittet og forvirret.

Men der er et løfte i Jesu ord: vingården vil ikke blive ødelagt. Mens ejeren overlader vinbønderne til deres skæbne, opgiver han ikke vingården, men han betror den til sine tro forpagtere. Det viser, at selv om troen bliver så svag, at den synes at forsvinde, så vil der altid være andre mennesker, der er parate til at favne den. Det er derfor Jesus – ved at citere salme 118: "Den sten, bygmestrene vragede, er blevet hovedhjørnestein"⁸ – forsikrer os om, at hans død ikke vil betyde Guds nederlag. Selv om han bliver dræbt, forbliver han ikke i graven, men derimod vil dét, der synes at være et fuldstændigt nederlag, markere begyndelsen på en endelig sejr. Hans frygtelige lidelse og død på korset vil efterfølges af opstandelsens herlighed. Vingården vil derfor fortsætte med at give druer og vil blive udlejet af ejeren til "andre vinbønder, som vil give ham høsten, når tiden er inde".⁹

Billedet af vingården med dens moralske, troslæremæssige og åndelige betydning viser sig igen i talen ved den sidste nadver, hvor Herren, idet han tager afsked med apostlene, siger: "Jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmanden. Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den fjerner han, og hver gren, som bærer frugt, den renses han, for at den skal bære mere frugt".¹⁰ Med udgangspunkt i påskebegivenheden vil frelseshistorien opleves som et stort vendepunkt, og hovedpersonerne vil være disse "andre vinbønder", der er plantet som udvalgt sæd i Kristus og indpodet i Kristus, det "sande vintræ". Lad os bede om, at Herren, som selv giver os sit blod i Eukaristien, vil hjælpe os til at "bære frugt" til evigt liv og vort nutidige liv.

Det trøstende budskab, som vi får fra disse bibeltekster, er visheden om, at det onde og døden ikke vil få det sidste ord, men det vil være Kristus, som vinder til sidst. Altid! Kirken vil aldrig blive træt af at forkynde Den gode Nyhed, som det sker i dag i denne kirke, der er indviet til hedningernes apostel, som var den første til at sprede evangeliet i de umådelig store egne i Lilleasien og Europa.

⁸ Vers 22

⁹ Matt 21,41

¹⁰ Joh 15,1-2

Vi vil forny dette budskab på en meningsfuld måde i løbet af den 12. ordinære og almindelige bispesynode, som har temaet *Guds Ord i Kirkens Liv og Mission*. Jeg vil her gerne af hjertet byde alle velkommen, ærede synodefædre og alle jer, som tager del i dette møde som eksperter, tilhørere og særlige gæster. Endvidere er jeg glad for at byde velkommen til vore brødre, som repræsenterer andre kirker og kirkelige fællesskaber. Vi bør alle anerkende det store arbejde, der er gjort af synodens generalsekretær og hans hjælpere i disse sidste måneder, og vi vil ønske dem alle det bedste i deres store indsats i de uger, der kommer.

Når Gud taler, søger han altid et svar: hans frelsende gerning kræver menneskets samarbejde; hans kærlighed forventer en gensidighed. Hvad der aldrig måtte ske, kære brødre og søstre, er dét, som bibelteksten beretter, når den taler om vingården: "Han ventede, at den ville give vindruer, men den gav vilddruer".¹¹

Det er kun Guds ord, der kan ændre menneskehjertets dyb, og derfor er det vigtigt, at både de enkelte troende og fællesskabet træder ind i en stedse voksende nærhed til ordet. Bispesynoden vil rette sin opmærksomhed mod denne sandhed, som er fundamental i forhold til Kirkens liv og mission. Kirkens første og fundamentale ansvar er at næres af Guds ord. Hvis evangeliets forkyndelse er årsagen til Kirkens eksistens og mission, så er det faktisk absolut nødvendigt, at Kirken kender og lever efter dét, som den forkynder, således at dens prædiken er troværdig på trods af dens medlemmers svaghed og fattigdom. Desuden ved vi, at ordets forkyndelse, Kristi skole, har Guds Rige som sit indhold,¹² men Gudsriget er Jesus selv, som med sit ord og sin gerning tilbyder frelse til mennesker til enhver tid. Den hellige Hieronymus' betragtninger er her interessante: "Den, der ikke kender Skriften, kender ikke Guds magt eller hans visdom. Uvidenhed om Skriften er uvidenhed om Kristus".¹³

I dette år, der er indviet til den hellige Paulus, skal vi høre hedningeapostlens indtrængende råb: "At jeg forkynder evangeliet, giver mig ingen grund til stolthed, for jeg er tvunget til det, og ve mig, hvis jeg ikke forkynder det"¹⁴ – et råb, som bliver en indtrængende invitation til enhver kristen om at gå ind i Kristi tjeneste. "Høsten er stor, men arbejderne få",¹⁵ dette gentager den guddommelige lærer stadig i dag. Mange har endnu ikke mødt ham og venter på den første forkyndelse af evangeliet; andres entusiasme er svækket, og skønt de har fået en kristen dannelse, har de kun en overfladisk kontakt med Guds ord; endnu andre er faldet bort fra at praktisere deres tro og har behov for en ny evangelisering. Der er også mange alvorligt sindede mennesker, som stiller essentielle spørgsmål om livets og dødens mening, spørgsmål, som kun Kristus kan svare fyldestgørende på. Det er derfor absolut nødvendigt, at kristne på ethvert kontinent er i stand til at kunne svare hvem som helst, der spørger efter grunden til det håb, de har,¹⁶ ved at forkynde Guds ord med glæde og leve ud fra evangeliet uden kompromis.

Ærværdige og kære brødre, Herren vil gennem de næste ugers synodale arbejde hjælpe os med at spørge os selv om, hvordan vi med større virkning kan forkynde evangeliet i vor tid. Vi fornemmer alle, hvor nødvendigt det er at sætte Guds ord i centrum af vort liv, at byde Kristus velkommen som vor eneste forløser – som selve Guds Rige – og tillade, at hans lys oplyser ethvert menneskeligt område: lige fra familie til skole, kultur, arbejde, fritid og til andre af samfundets områder i vort liv. Når vi tager del i den eukaristiske fejring, er vi altid opmærksomme på det nære bånd, som findes

¹¹ Es 5,2

¹² Mark 1,14-15: Efter at Johannes var blevet sat i fængsel, kom Jesus til Galilæa og prædikede Guds evangelium og sagde: "Tiden er inde, Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet!"

¹³ Prologen til hans kommentar til Esajas' Bog (PL 24, 17)

¹⁴ 1 Kor 9,16

¹⁵ Matt 9,37

¹⁶ 1 Pet 3,15: Men I skal hellige Herren Kristus i jeres hjerte og altid være rede til forsvar over for enhver, der kræver jer til regnskab for det håb, I har,

mellem forkyndelsen af Guds ord og det eukaristiske offer: det er det samme mysterium, som gives til vores overvejelse. Som det understreges af Det andet Vatikankoncil, er det derfor, "Kirken altid har æret de guddommelige skrifter på samme måde som Herrens legeme, idet den, først og fremmest i den hellige liturgi, uafladeligt modtager livets brød og rækker det til de troende fra det ene bord dækket med Guds ord og Kristi legeme". Med rette konkluderer koncilet, at "ligesom Kirkens liv styrkes ved den stadige deltagelse i Eukaristiens mysterium, således kan man også forvente nye impulser for det åndelige liv fra den voksende ærbødighed for Guds ord, 'som bliver evindeligt'".¹⁷

Må Herren give os at drage os nærmere med tro til det dobbelte bord med ordet og Kristi legeme og blod. Må den hellige Maria, som "gemte alle disse ord i sit hjerte og grundede over dem",¹⁸ vinde den gave for os. Må hun lære os at lytte til Skriften og meditere over den i en indre modningsproces, som aldrig adskiller intelligens fra hjerte. Må helgenerne også komme os til hjælp, især den hellige Paulus, som viser sig selv mere og mere som et frygtløst vidne og budbringer af Gud ord.

Amen!

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

¹⁷ Andet Vatikankoncil, dokumentet Dei Verbum 21.26. **Klik her** for at se dette koncilsdokument (dansk tekst)

¹⁸ Luk 2,19